

Remissvar

Nummer: 11.26

2026-04-23

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Skatteincitament för forskning och utveckling – Ett nytt incitament baserat på utgifter för FoU- personal (SOU 2026:1)

Förslag i sammandrag

Utredningen om skatteregler som gynnar forskning och utveckling (FoU) lämnar i sitt slutbetänkande två alternativa förslag med olika för- och nackdelar men tar inte ställning till vilket alternativ som förespråkas eftersom de två förslagen har olika träffbild. I båda förslagen har underlaget för skatteincitamentet avgränsats till utgifter för löner, arvode, förmåner och annan ersättning för arbete till personal som arbetar med FoU.

Förslag 1: Ett förhöjt kostnadsavdrag:

Förslaget innebär ett ytterligare avdrag utöver de faktiska kostnaderna, där avdragets storlek föreslås vara 200 procent av underlaget. Det innebär att den totala rätten till avdrag för löner till FoU-personal uppgår till 300 procent, vilket för företag som betalar bolagsskatt motsvarar en skattelättnad på 41,2 procent (200x0,206) av dessa lönekostnader.

Förslag 2: En återbetalningsbar skattereduktion:

Förslaget innebär att företaget får reducera sin skatt med 20 procent av underlaget. Om skattereduktionen är större än den skatt företaget ska betala, fastställs det överskjutande beloppet som ett skattetillgodohavande som betalas ut till företaget.

Utredningen föreslår att förslagen träder i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas första gången för beskattningsåret som börjar den 31 december 2026.

Sacos ställningstagande

Goda förutsättningar för FoU i ett land är av betydelse för att skapa tillväxt och ökat välstånd. Saco välkomnar därför utredningens ambitioner om att stärka skatteincitamenten för FoU i Sverige, och menar att det är viktigt att skattesystemet är utformat på ett sådan sätt att det gynnar entreprenörskap och innovationer. Saco vill samtidigt betona att när nya regler införs så är det viktigt att de är effektiva, träffsäkra och administrativt hanterbara.

Sverige har generellt sett konkurrenskraftiga villkor för FoU-verksamhet och rankas som ett av de främsta länderna inom OECD när det gäller FoU-intensitet. Under 2024 uppgick de totala utgifterna för FoU till motsvarande 3,5 procent av BNP, en andel som har ökat trendmässigt sedan 2014, då nivån låg på 3,1 procent. Samtidigt hårdnar den internationella konkurrensen, vilket kräver att Sverige kontinuerligt utvärderar och anpassar regelverket för att bibehålla en god konkurrenskraft.

Utredningen väljer att lämna två alternativa förslag med delvis olika träffbild och olika för- och nackdelar, men båda förslagen är formulerade som utgiftsbaserade (kostnadsbaserade) skatteincitament. Attraktionskraften hos utgiftsbaserade skatteincitament är att de främjar investeringar direkt och ger en omedelbar likviditetseffekt och stimulerar företag att satsa mer på FoU genom att göra det billigare att anställa forskare. Denna aspekt är positiv. Samtidigt vill Saco betona vikten av att utformningen av skatteincitamenten i största möjliga utsträckning ska leda till **ökade** FoU-investeringar (hög additionalitet) snarare än att subventionera planerad och genomförd verksamhet. I denna målsättning ligger att i högre grad gynna och främja unga ofta förslustdrivande FoU-intensiva företag som ofta har svårt att hitta finansiering, samtidigt som attraktionskraften för större internationella företag värnas. Saco vill särskilt framhålla att forskningslitteratur och internationella erfarenheter visar att stöd riktade till små och unga företag oftare leder till faktiska ökning av FoU-investeringar. För större etablerade företag är risken större att stödet i högre grad finansierar redan planerad verksamhet. Samtidigt är de stora internationella företagen viktiga eftersom de står för en betydande del av den totala FoU-volymen och är viktiga för kvalificerade arbetstillfällen och internationella forskningsmiljöer.

Med den inriktningen förefaller utredningens andra modell ha en något mer fördelaktig träffbild än den första. Förslaget med ett förhöjt kostnadsavdrag kommer inte att gynna mindre nystartade företag som befinner sig i uppstatsskedet och ännu inte hunnit generera någon vinst. Modellen med en återbetalningsbar skattereduktion kommer att vara mer träffsäker för företag utan vinst och ger därmed bättre förutsättningar för forskningsintensiva tillväxtbolag. En återbetalningsbar skattereduktions framstår därför som det mest effektiva alternativet ur ett innovations- och tillväxtperspektiv. Men detta förutsätter att det införs tillräckliga kontrollsystem.

I ljuset av internationella erfarenheter från exempelvis UK och Norge är utredningen tydlig med att en återbetalningsbar modell innebär en betydande risk för bedrägeri och fusk, vilket i sin tur kräver en omfattande och förstärkt kontrollverksamhet och det är oklart i vilken grad det går att förhindra under rimliga förhållanden. Ett kontrollsystem skulle ställa tydliga krav på redovisning av FoU-arbete på individ- och projektnivå, förhands- eller efterhandskontroller baserat på riskanalys, möjlighet att tillfälligt stoppa utbetalningar vid misstanke om fel, och ett effektivt sanktionssystem. Om utgångspunkten är att göra systemet mer förutsebart och enkelt, verkar detta i motsatt riktning. Om en fortsatt beredning av förslagen blir aktuell behöver behovet av en omfattande kontrollverksamhet och byråkrati beaktas. Saco menar att detta är avgörande för att skatteincitamentet ska kunna införas och ser mycket allvarligt på problemet med bedrägeri och fusk.

I delbetänkandet (SOU 2025:3) ägnades mycket energi åt att definiera vad som avses med *forskning och utveckling* och utredningen menar att skatteincitamenten i slutbetänkandet ska bygga på samma definition som FoU-avdraget. Det är därför angeläget och mycket viktigt att delbetänkandets förslag genomförs för att skatteincitamentet ska bli verkningsfullt. Dagens regler har fått stark kritik och behöver justeras och förenklas. Att definitionerna blir enkla och lätta att tillämpa för företag och skattemyndigheten är avgörande. Dessa förändringar bör därför införas skyndsamt och oavsett om förslagen som presenteras i slutbetänkandet genomförs i någon form.

Finansieringsfrågan är ett problem där den offentligfinansiella nettoeffekten beräknas uppgå till omkring 8,5 miljarder per år från 2028 och framåt. Saco ställer sig tveksam till utredningens förslag på hur reformen ska finansieras. Försämrade ränteavdragsregler för juridiska personer får ungefär samma

effekt som en höjd bolagsskatt, men för en snävare grupp av företag som är kapitalintensiva. Finansieringen blir därför tillväxthämmande i någon omfattning, vilket går emot reformens syfte att öka konkurrenskraften. Dessutom föreslås en del av finansieringen ske genom omprioriteringar av vad som utredningen menar är mindre effektiva stöd, genom att halvera anslaget till Vinnova. Det är inte uppenbart att detta stöd är ineffektivt i alla avseenden. I en rapport från Tillväxtanalys (Rapport 2025:15) framgår att FoU-avdragets positiva effekt på företagens ekonomiska utveckling är koncentrerade till företag som även har fått direkta företagsstöd. En halvering kan därför potentiellt försvaga effekten av det totala stödsystemet för dessa specifika företag. Denna samverkan har inte utredningen analyserat i tillräckligt stor omfattning.

Samtidigt är de forskningsanslag som universitet och högskolor får från Vinnova efter konkurrensutsatta ansökningar för till exempel forskningssamarbeten med företag och utvecklande av forskningskluster viktiga i den svenska forskningsinfrastrukturen. Saco menar att finansieringen av skatteincitament inte får ske på bekostnad av annan statlig FoU-finansiering. Tvärt om bör de samlade statliga FoU-medlen öka då andelen statlig finansiering av Sveriges totala 3,5 procent av BNP redan idag är ytterst liten.

Sammantaget välkomnar Saco ambitionen om att stärka skatteincitamenten för FoU-verksamhet i näringslivet och göra den mer konkurrenskraftig, men ser samtidigt flera problem i form av ökad byråkrati och ökad risk för bedrägeri på grund av bristande möjligheter att kontrollera företagen fullt ut. Dessutom föreslås en finansiering som delvis verkar tillväxthämmande samtidigt som delbetänkandes förenklingsförslag inte är genomförda ännu. Dessa problem måste beaktas vid ett eventuellt införande.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andrén
Välfärdsekonom